

Debat over euthanasie leeft op in Frankrijk na gekozen dood Jean-Luc Godard

Euthanasie In de week dat filmlegende Godard in Zwitserland koos voor „geassisteerde suïcide”, zet Frankrijk een stap richting de legalisering van een zelfgekozen dood.

✂ Floor Bouma 15 september 2022 ⌚ Leestijd 2 minuten

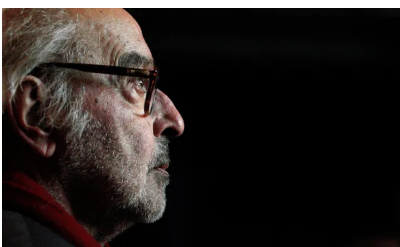
Filmmaker Jean-Luc Godard in 1988 op het filmfestival van Cannes. Foto AFP

Zelfs de dood van de dinsdag overleden Jean-Luc Godard was tegendraads. De wereldberoemde Frans-Zwitserse regisseur is overleden door „geassisteerde suïcide” in zijn Zwitserse woonplaats Rolle. Twee naasten van Godard melden aan de Franse krant *Libération* dat de 91-jarige Godard niet fysiek doodziek was, maar „simpelweg uitgeput”. „En dus nam hij de beslissing om er een einde aan te maken. Het was zijn besluit en het was belangrijk voor hem dat dat bekend werd.”

Godards beslissing om zelf uit het leven te stappen, wordt breed uitgemeten in de Franse pers omdat dit in Frankrijk – net als in de meeste andere Europese landen – niet legaal had gekund. Artsen in Frankrijk mogen wel behandelingen stopzetten bij terminale patiënten, maar hulp bij zelfdoding (waarbij een persoon een dodelijk middel krijgt en zelf inneemt; wat in Zwitserland legaal is) of euthanasie (zoals in België en Nederland) is verboden.

Het toeval wil dat de dag van het overlijden van Godard de discussie over het recht op euthanasie in Frankrijk opnieuw oplaaide na de publicatie van een rapport van de Nationale Ethische Adviescommissie CNCC. Daarin oordeelt zij dat er „een weg is voor een ethische toepassing van actieve hulp bij het sterven” – mits streng afgekaderd. Zo moet er, vergelijkbaar met de Nederlandse wetgeving, sprake zijn van een ernstige en ongeneeslijk ziekte die „onverdraagbaar fysieke of psychisch lijden” veroorzaakt.

Het rapport lijkt een eerste stap richting de legalisering van hulp bij het beëindigen van een leven in Frankrijk. Een tweede stap wordt in oktober gezet: dan begint het zogenoemde burgerdebat over euthanasie – naar het voorbeeld van de burgerdebatten over het klimaat. Hierbij zal de regering zes maanden lang met specialisten en burgers in gesprek gaan over het thema, met het doel „mogelijk het wettelijke kader te wijzigen” voor het einde van 2023. Het is niet ondenkbaar dat er tegen die tijd een referendum gehouden zal worden over de legalisering van een vorm geassisteerde suïcide of euthanasie.

Lees ook deze necrologie: **Jean-Luc Godard was het geheugen en het geweten van de cinema**

Macron lijkt vóór

De Franse president Emmanuel Macron benadrukt links en rechts dat er „collectief nagedacht” moet worden over het „gevoelige onderwerp” voordat er beslissingen genomen worden. Maar het lijkt het erop dat hij zelf in elk geval voorstander is van legalisering van een vorm van euthanasie. Zo zei hij voor zijn eerste verkiezing in 2017 dat hij „zelf zou willen besluiten over het einde van mijn leven”. En vorig jaar noemde hij zich expliciet voorstander van „het Belgische model”. Een koerswijziging op dit medisch-ethische onderwerp zou ook

passen bij de „grote maatschappelijke hervorming” die de president heeft beloofd voor zijn tweede ambtstermijn. Of deze er ook gaat komen, wordt echter nog spannend nu Macron geen absolute meerderheid meer heeft in het parlement en dus de steun van oppositiepartijen nodig heeft.

Dat filmlegende Jean-Luc Godard ervoor zou kiezen zijn leven te beëindigen, was voor naasten waarschijnlijk geen grote verrassing. Meermaals heeft hij zich uitgesproken voor het recht op euthanasie en kenbaar gemaakt dat hij over de mogelijkheid van euthanasie had gesproken met zijn artsen en advocaten. In een interview met een Zwitserse journalist zei hij twee jaar geleden nog dat hij „niet per se pas op het allerlaatste moment” hoefde te sterven en dat hij „totaal niet bang” was om hulp bij zelfdoding te regelen indien hij bijvoorbeeld ernstig ziek zou worden. „Ik heb geen zin om rondgesleept te worden in een kruiwagen.”

Filmkenners wijzen er bovendien op dat zelfdoding in meerdere films van Godard een rol speelde. Zo komt het in Frankrijk verboden boek *Zelfdoding, een gebruiksaanwijzing* voor in de film *Soigne ta droite* (1987). En in de film *Notre musique* (2004) spreekt een personage de woorden van Albert Camus uit het boek *De mythe van Sisyphus* (1942): „Er is maar één filosofisch probleem dat echt serieus is: en dat is suïcide.”